

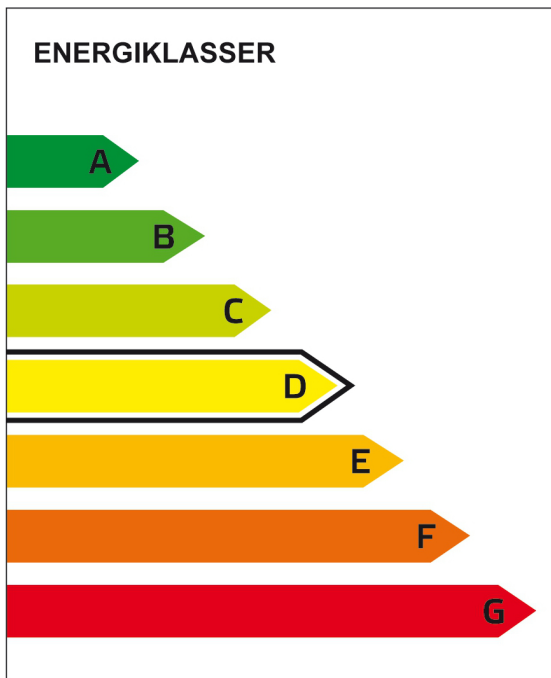
Sammanfattning av

ENERGIDEKLARATION

Askängsbacken 24, 168 65 Bromma
Stockholms stad

Nybyggnadsår: 2013

Energideklarations-ID: 767267

DENNA BYGGNADS
ENERGIKLASS

Energiprestanda:

89 kWh/m² och år

**Krav vid uppförande av
ny byggnad [mars 2015]:**

Energiklass C, 81 kWh/m² och år

Uppvärmningssystem:

Fjärrvärme och värmepump-frånluft
(el)

Radonmätning:

Inte utförd

Ventilationskontroll (OVK):

Utförd

Åtgärdsförslag:

Har lämnats

Energideklarationen är utförd av:

Peter Lundberg, Wsab Konsult ab,
2017-12-01

Energideklarationen är giltig till:

2027-12-01

Energideklarationen i sin helhet
finns hos byggnadens ägare.

För mer information:

www.boverket.se/energideklaration

Sammanfattningen är upprättad enligt
Boverkets föreskrifter och allmänna råd
(2007:4) om energideklaration för byggnader.

Byggnadens ägare - Kontaktuppgifter

Ägarens namn Brf Margretero 1	Organisationsnummer 769621-6436	Utländsk adress ☐
Adress Askängsbacken	Postnummer 16865	Postort Bromma
Land	Telefonnummer	Mobiltelefonnummer
E-postadress		

Byggnadens ägare - Övriga
Byggnaden - Identifikation

Län Stockholm	Kommun Stockholm	O.B.S! Småhus i bostadsrätt ska deklarerars av bostadsrättsföreningen. ☐ Egna hem (privatägda småhus)	
Fastighetsbeteckning (anges utan kommunnamn) Margretero 7		Egen beteckning	
Husnummer 5	Prefix byggnadsid 2	Byggnadsid 462540	Orsak till avvikelse Adressuppgifter är fel/saknas ☐
Adress Askängsbacken 24	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☒
Adress Askängsbacken 26	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 28	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 30	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 32	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 34	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 36	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 38	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 40	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 42	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 44	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 46	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐

Husnummer 7	Prefix byggnadsid 2	Byggnadsid 462542	Orsak till avvikelse Adressuppgifter är fel/saknas ☐
Adress Askängsbacken 52	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 54	Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐

Husnummer 8	Prefix byggnadsid 2	Byggnadsid 462544	Orsak till avvikelse Adressuppgifter är fel/saknas ☐	
Adress Askängsbacken 56		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 58		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐

Husnummer 9	Prefix byggnadsid 6	Byggnadsid 281708	Orsak till avvikelse Adressuppgifter är fel/saknas ☐	
Adress Askängsbacken 48		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 50		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐

Husnummer 10	Prefix byggnadsid 6	Byggnadsid 281710	Orsak till avvikelse Adressuppgifter är fel/saknas ☐	
Adress Askängsbacken 10		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 12		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 14		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 16		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 18		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 2		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 20		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 22		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 4		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 6		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Askängsbacken 8		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Bällstavägen 10		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Bällstavägen 4		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Bällstavägen 6		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐
Adress Bällstavägen 8		Postnummer 16865	Postort Bromma	Huvudadress ☐

Byggnaden - Egenskaper

Typkod 320 - Hyreshusenhet, bostäder		Byggnadskategori Flerbostadshus	
Byggnadens komplexitet ☒ Enkel ☐ Komplex		Byggnadstyp Friliggande	
		Nybyggnadsår 2013	
Atemp mätt värde (exkl. Avarmgarage) <input type="text" value="13767"/> m ²		Verksamhet Fördela enligt nedan:	
Avarmgarage <input type="text" value="890"/> m ²		Bostäder (inkl. biarea, t.ex. trapphus och uppvärmd källare) <input type="text" value="94"/>	
Antal källarplan uppvärmda till >10°C (exkl. garageplan) <input type="text" value="1"/>		Hotell, pensionat och elevhem <input type="text"/>	
Antal våningsplan ovan mark <input type="text" value="6"/>		Restaurang <input type="text"/>	
Antal trapphus <input type="text" value="8"/>		Kontor och förvaltning <input type="text" value="1"/>	
Antal bostadslägenheter <input type="text" value="134"/>		Butiks- och lagerlokaler för livsmedelshandel <input type="text"/>	
Finns till övervägande del lägenheter med boarea om högst 35 m ² vardera? ☐ Ja ☒ Nej		Butiks- och lagerlokaler för övrig handel <input type="text"/>	
Projekterat genomsnittligt hygieniskt uteluftsflöde i lokalbyggnader <input type="text" value="0,75"/> l/s,m ²		Köpcentrum <input type="text"/>	
Finns installerad eleffekt >10 W/m ² för uppvärmning och varmvattenproduktion ☐ Ja ☒ Nej		Vård, dygnet runt <input type="text"/>	
Är byggnaden skyddad som byggnadsminne? ☒ Nej ☐ Ja enligt 3 kap KML ☐ Ja enligt SBM-förordningen		Vård, dagtid (samt serviceboende, frisersalong o. dyl) <input type="text"/>	
Är byggnaden en sådan särskilt värdefull byggnad som avses i 8 kap 13 § PBL? ☒ Nej ☐ Ja, är utpekad i detaljplan eller områdesbestämmelser ☐ Ja, är utpekad i annan typ av dokument ☐ Ja, egen bedömning		Skolor (förskola-universitet) <input type="text" value="4"/>	
		Bad-, sport-, idrottsanläggningar (ej utomhusarenor) <input type="text"/>	
		Teater-, konsert-, biograflokaler och övriga samlingslokaler <input type="text"/>	
		Övrig verksamhet - ange vad <input type="text" value="gym"/> <input type="text" value="1"/>	
		Summa <input type="text" value="100"/>	

Energianvändning

Verklig förbrukning Vilken 12-månadsperiod avser energiuppgifterna? (ange första månaden i formatet ÅÅMM) 1603 - 1702		Beräknad förbrukning Beräknad energianvändning anges för nybyggda/andra byggnader utan mätbar förbrukning och normalårskorrigeras ej ☐																																																																					
Hur mycket energi har använts för värme och komfortkyla angivet år (ange mätt värde om möjligt)? Angivna värden ska inte vara normalårskorrigerade		Omvandlingsfaktorer för bränslen i tabellen nedan gäller om inte annat uppmätts:																																																																					
<table border="0"> <tr> <td></td> <td></td> <td>Mätt värde</td> <td>Fördelat värde</td> </tr> <tr> <td>Fjärrvärme (1)</td> <td>706270 kWh</td> <td>☐</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>Eldningsolja (2)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Naturgas, stadsgas (3)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Ved (4)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Flis/pellets/briketter (5)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Övrigt biobränsle (6)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>El (vattenburen) (7)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>El (direktverkande) (8)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>El (luftburen) (9)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Markvärmepump (el) (10)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Värmepump-frånluft (el) (11)</td> <td>182000 kWh</td> <td>☐</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>Värmepump-luft/luft (el) (12)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Värmepump-luft/vatten (el) (13)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Energi för uppvärmning och varmvatten¹ (Σ1)</td> <td>888270 kWh</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Varav energi till varmvattenberedning</td> <td>185000 kWh</td> <td>☐</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>Fjärrkyla (14)</td> <td><input type="text"/> kWh</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </table>				Mätt värde	Fördelat värde	Fjärrvärme (1)	706270 kWh	☐	☒	Eldningsolja (2)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	Naturgas, stadsgas (3)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	Ved (4)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	Flis/pellets/briketter (5)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	Övrigt biobränsle (6)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	El (vattenburen) (7)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	El (direktverkande) (8)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	El (luftburen) (9)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	Markvärmepump (el) (10)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	Värmepump-frånluft (el) (11)	182000 kWh	☐	☒	Värmepump-luft/luft (el) (12)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	Värmepump-luft/vatten (el) (13)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	Energi för uppvärmning och varmvatten¹ (Σ1)	888270 kWh			Varav energi till varmvattenberedning	185000 kWh	☐	☒	Fjärrkyla (14)	<input type="text"/> kWh	☐	☐	Eldningsolja 10 000 kWh/m ³ Naturgas 11 000 kWh/1 000 m ³ (effektivt värmevärde) Stadsgas 4 600 kWh/1 000 m ³ Pellets 4 500-5 000 kWh/ton, beroende av träslag och fukthalt Källa: Energimyndigheten För övriga biobränsle varierar värmevärdet beroende av sammansättning och fukthalt. Det är expertens ansvar att omräkna bränslets vikt eller volym till energi på ett korrekt sätt.	
		Mätt värde	Fördelat värde																																																																				
Fjärrvärme (1)	706270 kWh	☐	☒																																																																				
Eldningsolja (2)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
Naturgas, stadsgas (3)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
Ved (4)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
Flis/pellets/briketter (5)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
Övrigt biobränsle (6)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
El (vattenburen) (7)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
El (direktverkande) (8)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
El (luftburen) (9)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
Markvärmepump (el) (10)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
Värmepump-frånluft (el) (11)	182000 kWh	☐	☒																																																																				
Värmepump-luft/luft (el) (12)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
Värmepump-luft/vatten (el) (13)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
Energi för uppvärmning och varmvatten¹ (Σ1)	888270 kWh																																																																						
Varav energi till varmvattenberedning	185000 kWh	☐	☒																																																																				
Fjärrkyla (14)	<input type="text"/> kWh	☐	☐																																																																				
Finns solvärme? ☐ Ja ☒ Nej		Ange solfångararea <input type="text"/> m ² Beräknad energiproduktion <input type="text"/> kWh/år																																																																					
Finns solcellssystem? ☐ Ja ☒ Nej		Ange solcellsarea <input type="text"/> m ² Beräknad elproduktion <input type="text"/> kWh/år																																																																					
Ort (Energi-Index) Stockholm-Bromma		Normalårskorrigerat värde (Energi-Index) ⁸ 1229986 kWh																																																																					
Energiprestanda 89 kWh/m ² , år		...varav el 32 kWh/m ² , år																																																																					
		Referensvärde 1 (enligt nybyggnadskrav) 81 kWh/m ² , år	Referensvärde 2 (statistiskt intervall) 101 - 125 kWh/m ² , år																																																																				

¹ Summa 1-13 (Σ1)

² Den el som ingår i fastighetsenergin

³ Den el som ingår i hushållsenergin

⁴ Den el som ingår i verksamhetsenergin

⁵ Beräkning av värdet sker med utgångspunkt i vilket energislag och typ av kylsystem som används (se Boverkets byggregler, BFS 2008:20 och BFS 2011:6)

⁶ Enligt definition i Boverkets byggregler (Summa 1-15, 18-19 (Σ3))

⁷ Den el som ingår i byggnadens energianvändning (Summa 7-13,15,18-19 (Σ4))

⁸ Underlag för energiprestanda

Uppgifter om ventilationskontroll

Finns det krav på återkommande ventilationskontroll i byggnaden?	☒ Ja	☐ Nej			
Typ av ventilationssystem	☒ FTX	☐ FT	☒ F med återvinning		
	☐ F	☐ Självdrag			
Är ventilationskontrollen utförd vid tidpunkten för energideklarationen?	☒ Ja	☐ Nej	☐ Delvis ¹⁰	<input type="text"/>	% utan anmärkning

¹⁰ Avser när byggnaden har fler ventilationsaggregat

Uppgifter om luftkonditioneringsystem

Finns luftkonditioneringsystem med nominell kyleffekt större än 12kW?	☒ Ja	☐ Nej
---	-------------------------------------	---------------------------

Uppgifter om radon

Är radonhalten mätt?	☐ Ja	☒ Nej
----------------------	--------------------------	--------------------------------------

Utförda energieffektiviseringsåtgärder sedan föregående energideklaration

Rekommendationer om kostnadseffektiva åtgärder

Åtgärdsförslag (Dekl.id: 767267)

Styr- och reglerteknik	Installationsteknik	Byggnadsteknik
<p>Värme</p> <p>☐ Nya radiatorventiler</p> <p>☐ Injustering av värmesystem</p> <p>☐ Tids-/behovsstyrning av värmesystem</p> <p>☐ Rengöring och/eller luftning av värmesystem</p> <p>☐ Maxbegränsning av innetemperatur</p> <p>☐ Ny inomhusgivare</p> <p>☐ Byte/installation av tryckstyrda pumpar</p> <p>☐ Annan åtgärd</p> <p>Ventilation</p> <p>☐ Injustering av ventilationssystem</p> <p>☐ Tidsstyrning av ventilationssystem</p> <p>☐ Behovsstyrning av ventilationssystem</p> <p>☐ Byte/installation av varvtalsstyrda fläktar</p> <p>☐ Annan åtgärd</p> <p>Belysning, kylning m.m.</p> <p>☐ Tids-/behovsstyrning av belysning</p> <p>☐ Tids-/behovsstyrning av kyla</p> <p>☐ Annan åtgärd</p>	<p>☐ Varmvattenbesparande åtgärder</p> <p>☐ Energieffektiv belysning</p> <p>☐ Isolering av rör och ventilationskanaler</p> <p>☒ Byte/installation av värmepump</p> <p>☐ Byte/installation av energieffektivare värmekälla</p> <p>☐ Byte/komplettering av ventilationssystem</p> <p>☐ Återvinning av ventilationsvärme</p> <p>☐ Installation av solvärme</p> <p>☐ Installation av solceller</p> <p>☐ Annan åtgärd</p>	<p>☐ Tilläggsisolering vindsbjälklag/tak</p> <p>☐ Tilläggsisolering väggar</p> <p>☐ Tilläggsisolering källare/mark</p> <p>☐ Byte till energieffektiva fönster/fönsterdörrar</p> <p>☐ Komplettering fönster/fönsterdörrar med innerruta</p> <p>☐ Tätning fönster/fönsterdörrar/ytterdörrar</p> <p>☐ Annan åtgärd</p>
Minskad energianvändning 473000 kWh/år	Kostnad per sparad kWh 0,47 kr/kWh	
Beskrivning av åtgärden Genom att installera en bergvärmepump kan en energibesparing uppnås. Beräkningen grundar sig på en tekniks livslängd på 20 år och en kalkylränta på 4 %.		

Övrigt

Har byggnaden deklarerats tidigare? ☐ Ja ☒ Nej	
Har byggnaden besiktigats på plats?	Vid nej, vilket undantag åberopas <input type="text"/>
☒ Ja ☐ Nej	Kommentar <input type="text"/>

Expert

Förnamn	Efternamn	
Peter	Lundberg	
Datum för godkännande	E-postadress	
2017-12-01	peter.lundberg@wsabkonsult.se	
Certifikatnummer	Certifieringsorgan	Behörighetsnivå
2055	Kiwa Swedcert	Kvalificerad
Företag		
Wsab Konsult ab		

Till dig som äger eller driver en byggnad med ett större luftkonditioneringsystem

Luftkonditionering, eller komfortkyla, kan stå för en stor del av energianvändningen i en byggnad. Genom att se till att drift, funktion och effektivitet är bra, både för enskilda delar och systemet som helhet, kan du spara både energi och pengar. Målet är att uppnå såväl god energiprestanda och minskade kostnader för dig som bra inomhusklimat för de som vistas i byggnaden.

Vilka åtgärder är mest lönsamma?

I nedanstående tabell finns tips på åtgärder som ofta minskar energianvändningen i kylsystem. Tillsammans med din energispecialist, servicefirma eller installatör kan du bedöma om åtgärden är möjlig för ditt system och lönsam att genomföra.

Åtgärd	Möjlig besparing	Långsiktig lönsamhet (LCC)	När är det lämpligt att genomföra åtgärden?	Hur gör man?
Minimera kylbehov	5-80 % av kylbehovet	Mycket lönsamt	Alltid aktuellt	Stäng av datorer och andra apparater som inte används. Försök använda effektiva solskydd.
Följ drift- och skötselanvisning	10-50 % av energibehovet	Mycket lönsamt	Förebyggande minst en gång per år	Anvisning ska finnas både för det man gör själv och för det en fackman ska göra.
Rengör värmväxlarytor	10-15 % av energibehovet	Mycket lönsamt	Vid försämrade kyleffekt eller försmutsade ytor	Gäller främst enheter placerade utomhus. Okulärbesikta.
Frikyla	30-60 % av energibehovet	Mycket lönsamt	Vid kylbehov under +10 °C utetemperatur	Diskutera möjlighet med din kylfirma.
Kombinera användning av kylmaskin och värmepump	50-100 % av energibehovet	Mycket lönsamt	Objekten har behov av både kyla och värme	Mät åtgång av energi för uppvärmning och diskutera med fackman.
Driftstrategi	10-20 % av energibehovet	Mycket lönsamt	Ska alltid övervägas	Kontrollera om anläggningen går dellastad.
Frekvensreglera pumpar och fläktar	10-30 % av energibehovet	Lönsamt	Vid varierande laster	Ta reda på motoreffekterna och diskutera med fackman.

Källa: *Energihandboken*, ISBN 978-91-633-3324-8, VVS-företagen, Kyl&Värmepumpföretagen, Svensk Ventilation och Isolerfirmornas förening, 2008

Mer information

På Energimyndighetens webbplats, energimyndigheten.se, finns både en broschyr om "Energieffektivisering i större kylsystem" som beskriver de tekniska systemen och vad du bör tänka på när du väljer lösning och ett infobladd som ger information om de ekonomiska och miljömässiga vinster som åtgärder i värmesystem kan ge. Där finns också kontaktuppgifter till din kommunala energi- och klimatrådgivare som kan ge dig individuella råd om vad du bör tänka på.

På webbplatsen energiaktiv.se kan du få hjälp att komma igång med arbetet och få stöd med allt från kartläggning till uppföljning. Energiaktiv.se är ett samarbete mellan Boverket, Jordbruksverket och Energimyndigheten.